

بررسی وجود تاثیر حسابرِس داخلی و ویژگی‌های کمیته حسابرِس بر تسریع گزارش حسابرِس شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر مجید مرادی

عضو هیات علمی گروه حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو ساوه (نویسنده مسئول).
m.moradi@hnhk.ac.ir

دکتر مریم صفرپور

مدرس گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو ساوه.
m.safarpour@hnhk.ac.ir

رویا طالب زاده آوان

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو ساوه.
r.talebzadeh75@gmail.com

شماره ۱۵ / پاییز ۱۳۹۸ (جلد چهارم) صص ۴۸-۶۶
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره دوم)

چکیده

هدف اصلی تحقیق بررسی تأثیر وجود حسابرِس داخلی و ویژگی‌های کمیته حسابرِس بر تسریع گزارش حسابرِس شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ می باشد که در این راستا وجود حسابرِس داخلی و ویژگی‌های کمیته حسابرِس (اندازه، تخصص مالی و استقلال کمیته حسابرِس) به عنوان متغیرهای مستقل و تسریع گزارش حسابرِس به عنوان متغیر وابسته می باشد. اندازه شرکت، اهرم مالی، نسبت اقلام تعهدی و نسبت جریان‌ات نقدی عملیاتی نیز به عنوان متغیرهای کنترل می باشند. نمونه آماری تحقیق ۱۱۲ شرکت می باشد. روش تحقیق از نوع توصیفی همبستگی با رویکرد کاربردی بوده و روش گردآوری اطلاعات در بخش مبانی نظری از روش کتابخانه ای و در بخش آزمون فرضیات از روش اسنادکاوی صورتهای مالی می باشد. به طور کلی روش آماری مورد استفاده در این تحقیق روش همبستگی و رگرسیون چندگانه است. براساس نتایج تحقیق، وجود حسابرِس داخلی، تخصص مالی و استقلال کمیته حسابرِس بر تسریع گزارش حسابرِس تأثیر مستقیم و معناداری دارند و اندازه کمیته حسابرِس بر تسریع گزارش حسابرِس تأثیر معناداری ندارد. نتایج مربوط به متغیرهای کنترلی نشان داد که اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی بر تسریع گزارش حسابرِس تأثیر معکوس و معناداری دارند و اندازه شرکت بر تسریع گزارش حسابرِس تأثیر مستقیم و معناداری دارد. بین نسبت جریان‌ات نقدی عملیاتی و تسریع گزارش حسابرِس همبستگی معناداری یافت نشد.

واژگان کلیدی: وجود حسابرِس داخلی، کمیته حسابرِس، تسریع حسابرِس، استقلال کمیته حسابرِس.

مقدمه

سیستم کنترل داخلی می تواند یکی از راههای جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد. کنترل داخلی قوی میزان اقلام تعهدی اختیاری و مدیریت سود را کاهش می دهد. بسیاری از شرکت‌ها ضعفهای کنترل داخلی را در گزارشات حسابرسان خود کشف می کنند و در سال بعدی نیز این ضعف را اصلاح می کنند. بخشی از جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در

شرکت‌های نوین به مخارج تحقیق و توسعه اختصاص یافته و این موضوع نشأت گرفته از تفکر مدیران آینده نگر با توجه به منافع سهامداران عمده یا نهادی در ارتباط با سیاست‌های کنترلی می‌باشد (احمدپور و همکاران، ۱۳۹۲). بر اساس تئوری نمایندگی، مدیران به عنوان نمایندگان سهامداران ممکن است به گونه‌ای عمل نمایند یا تصمیم‌هایی را اتخاذ کنند که لزوماً در راستای به حداکثر رساندن ثروت سهامداران نباشد. مطابق این تئوری، باید ساز و کارهای کنترلی یا نظارتی کافی برای محافظت از سهامداران در مقابل تضاد منافع ایجاد شود. موضوع شفافیت صورتهای مالی و کیفیت افشای اطلاعات ارائه شده در آن به عنوان یک راهکار عملی مورد توجه قرار گرفته است (ستایش و همکاران، ۱۳۹۰). این تحقیق در صدد آنست که به بررسی تأثیر وجود حسابرس داخلی و کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بپردازد. امید است نتایج تحقیق بتواند راهنمای عملی برای تصمیم‌گیرندگان و راهگشایی برای تحقیقات آتی باشد.

بیان مسئله

اعتبار بخشی به اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی نیاز به حسابرسی را مطرح می‌کند. بدیهی است که کیفیت حسابرسی تابعی از میزان و حدود و ماهیت رسیدگی‌ها است. بنابراین انتظار می‌رود نفوذ سهامداران نهادی سبب شود تا حدود و دامنه حسابرسی افزایش یابد. شواهد تجربی وجود دارد که نشان می‌دهد که میزان نفوذ سرمایه‌گذاران نهادی از طریق هیئت مدیره مستقل می‌تواند باعث کاهش تقلب‌های مدیریتی شده و کیفیت حسابرسی را تحت تأثیر قرار دهد (مدنی، ۱۳۹۳). حسابرسان داخلی و مستقل، حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفات و اشتباهات با اهمیت موجود در صورت‌های مالی جلوگیری می‌کنند. حسابرسان داخلی به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه‌ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند (مجتهد زاده و آقای، ۱۳۸۹). حسابرسی داخلی، جایگاهی والا در سیستم کنترل داخلی دارد و مدیریت واحدهای اقتصادی و عمومی را در انجام دادن مسئولیت‌ها و وظایف خود، از طریق تقویت کنترل‌ها یاری می‌کند. گرچه حسابرسی داخلی به منظور کمک به مدیریت واحدهای اقتصادی و عمومی به وجود می‌آید، اما می‌تواند اطمینان‌های دیگری از جمله، اطمینان دادن به مراجع قانونی و سایر مقامات ذینفع نیز فراهم کند (نوروش و رضانی، ۱۳۸۹). جنین و پیوت^۱ (۲۰۰۵)، حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۷) و نوروش و همکاران (۱۳۸۶) معتقدند کاهش تأخیر حسابرسی می‌تواند یکی از راه‌های جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد (آقای، ۱۳۹۴). زیرا اعتقاد بر این است، شرکت‌هایی که صورتهای مالی حسابرسی شده ارائه کنند دارای محتوای اطلاعاتی و سود با کیفیت بیشتری هستند. از دیدگاه تجربی حسابرسان متخصص در صنعت و با تصدی بالا به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه‌ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود نقش محدود کننده‌ای در اقلام تعهدی اختیاری دارند (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۹). به همان نسبتی که حسابرسان در صنعت مورد نظر تخصص پیدا می‌کنند، انتظار می‌رود که کمیته حسابرسی در مقایسه با حسابرسان غیر متخصص در شناخت گزارشات متقلمانه دقت بیشتری داشته باشد (بالسم و همکاران، ۲۰۱۱). کریشان^۳ (۲۰۰۳) رابطه تخصص در صنعت حسابرس و سطح اقلام تعهدی اختیاری را مورد آزمون قرار داد و به رابطه منفی این دو متغیر پی برد. همچنین شوئر^۴ (۲۰۰۲) رابطه میان کمیته

¹ Janin and Piot

² Balsam et al

³ Krishnan

⁴ Schauer

حسابرسی و تأخیر حسابرسی را مورد آزمون قرار داد و به این نتیجه رسید که شرکت هایی که توسط حسابرسان متخصص در صنعت، حسابرسی می شود دارای سطوح عدم تقارن اطلاعاتی کمتری هستند ولی تأخیر در حسابرسی آنها بیشتر است (خواجهی و ناظمی، ۱۳۹۲). صورت‌های مالی حسابرسی شده به وسیله حسابرسان مستقل و کمیته حسابرسی، وسیله بسیار مناسبی در انتقال اطلاعات قابل اتکاست. حسابرس مستقل، شایسته ترین شخص برای اظهار نظر درباره قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی واحد اقتصادی است. شایستگی حسابرس به این دلیل است که وی فردی مستقل بوده و حسابرسی را طبق استانداردهای حسابرسی انجام می‌دهد تا اطمینان یابد که اقلام صورت‌های مالی مطابق با استانداردهای حسابداری تهیه شده است. بنابراین، حسابرس به ادعاهایی اعتبار می‌دهد که توسط شخص دیگری در قالب صورت‌های مالی تهیه شده است و بدین وسیله قابلیت اتکای اطلاعات به کار رفته در تصمیمات اقتصادی را افزایش می‌دهد (پورحیدری و افلاطونی، ۱۳۹۳).

اهمیت و ضرورت تحقیق

وجود سیستم کنترل داخلی قوی قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری را که مبنای اتخاذ تصمیمات مهم مدیریتی است، به مدیریت ارائه می‌دهد. کنترل های داخلی قوی قابلیت اتکای گزارش های مالی و کارایی و اثربخشی فعالیت ها را می افزاینده، از این رو، بررسی اینکه آیا بهبود سیستم کنترل داخلی شرکت می تواند منجر به گزارش های مالی با کیفیت تر و کاهش مدیریت سود و در نتیجه افزایش ارزش شرکت می شود حائز اهمیت زیادی است (آلالی^۵، ۲۰۱۴). شرکت‌ها برای افزایش عملکرد بهینه خود و افزایش ثروت سهامداران باید ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش دهند. یکی از اجزای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در یک شرکت افزایش کیفیت حسابرسی شرکت مورد نظر است. به این معنی که هر چه دقت و کیفیت اطلاعات ارائه شده از سوی شرکت بالاتر باشد از دیدگاه سرمایه‌گذاران کیفیت حسابرسی آن شرکت بالاتر خواهد بود. حسابرسی با کیفیت تر صحت اطلاعات ارائه شده را بهبود می‌بخشد و به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد برآورد دقیقی از ارزش شرکت بدست آورند (چن و همکاران^۶، ۲۰۱۴). کاهش عدم اطمینان موجب تقاضای نرخ بازده کمتری از سوی سرمایه‌گذاران شده و بر این اساس می‌توان استدلال کرد کیفیت حسابرسی بالاتر همراه با اندازه حسابرسی بزرگ‌تر منجر به کاهش نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران می‌شود. شرکت های خصوصی بخشی از اقتصاد ایران را تشکیل می دهند و با توجه به آن که روند خصوصی سازی با اجرای اصل ۴۴ شتاب بیشتری گرفته است و لزوم حسابرسی با کیفیت صورت‌های مالی این شرکت‌ها برای پذیرش سهام آنها در بورس اوراق بهادار تهران و وجود انگیزه‌های مدیران برای اعمال مدیریت در سود، لازم است کیفیت حسابرسی به منظور ارائه اطلاعاتی که جهت تصمیم‌گیری بهتر استفاده‌کنندگان این صورت‌ها، بررسی و مشخص شود. جذب سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه کشورمان با توجه به نوپا بودن بازار سرمایه نسبت به کشورهای پیشرفته از نظر مدیران بسیار با اهمیت بوده و در راستای رسیدن به این هدف شناسایی روابط عواملی مانند: اثر بخشی تغییر حسابرس شرکت و کیفیت حسابرسی شرکت و تاثیرگذاری آن بر مدیریت سود، می‌تواند راه‌گشای اساسی در دستیابی به هدف غایی شرکت‌ها باشد (پورحیدری و افلاطونی، ۱۳۹۳). حسابرسی با کیفیت تر صحت اطلاعات ارائه شده را بهبود می‌بخشد و به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد برآورد دقیقی از ارزش شرکت بدست آورند. کاهش عدم اطمینان موجب تقاضای نرخ بازده کمتری از سوی سرمایه‌گذاران شده و بر این اساس می‌توان استدلال کرد کیفیت حسابرسی منجر به کاهش نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران

⁵ Alalye

⁶ Chen and et al

می‌شود (بالسام و همکاران^۷، ۲۰۱۱). جذب سرمایه گذاران در بازار سرمایه کشورمان با توجه به نوپا بودن بازار سرمایه نسبت به کشورهای پیشرفته از نظر مدیران بسیار بااهمیت بوده و در راستای رسیدن به این هدف شناسایی روابط عواملی مانند: کیفیت کنترل داخلی و استاندارد های حسابرسی شرکت و تاثیرگذاری آن بر حسابرسی داخلی در ارائه اطلاعات، می‌تواند راه‌گشای اساسی در دستیابی به هدف غایی شرکت‌ها باشد.

پیشینه‌های پژوهش

هو و چن^۸ (۲۰۱۸) در تحقیقی به بررسی عوامل اثرگذار بر به موقع بودن گزارشگری مالی در بورس پکن پرداخته‌اند. روش انجام تحقیق شبه تجربی و از نوع توصیفی، همبستگی می‌باشد. برای آزمون فرضیه های تحقیق از مدل های رگرسیونی چند متغیره استفاده گردید. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در دوره مورد بررسی، بین اندازه شرکت، اظهار نظر حسابرس، تغییر مدیریت، و درصد مالکیت نهادی با تاخیر حسابرسی رابطه منفی وجود دارد. همچنین، بین وجود حسابرس داخلی، تعداد سهامداران، و ارقام غیرمترقبه با تاخیر حسابرسی رابطه مثبت وجود دارد.

فردیناند و تی سوی^۹ (۲۰۱۷) در هنگ کنگ، در تحقیقی به بررسی رابطه بین جریان های نقد آزاد و تسریع حسابرسی پرداختند. آنها ارتباط بین متغیرها، برای شرکت هایی که دارای فرصت های سرمایه گذاری پائین هستند را مورد بررسی قرار دادند. آنها نتیجه گرفتند که تسریع حسابرسی تحت تأثیر جریان نقد آزاد و میزان بدهی قرار می‌گیرد و ارتباط بین FCF و تسریع حسابرسی در شرکت های با رشد پائین که بدهی بالایی دارند از شرکت های مشابه با بدهی پائین، ضعیف تر است و رابطه مثبت بین دو متغیر FCF و تسریع حسابرسی به میزان بدهی بستگی دارد و با افزایش میزان بدهی، ارتباط به طور تصاعدی کاهش می‌یابد. زیرا زمانی که جریان های نقد آزاد بالا و فرصت های رشد پائین است، حسابرسان انتظار دریافت حق الزحمه بالاتری دارند، اما با افزایش میزان بدهی از این ارتباط مثبت، کاسته می‌شود و احتمال تسریع حسابرسی افزایش می‌یابد.

منون^{۱۰} و ویلیامز^{۱۱} (۲۰۱۵) دریافتند که تغییر موسسه حسابرسی قبل از اولین عرضه‌ی عمومی سهام معمولاً در جهت انتخاب موسسه حسابرسی بزرگ تر می‌باشد، اما عموماً تحقیق‌های انجام شده در امریکا از مدل داتار و همکارانش حمایت نمی‌کند. برای مثال بیٹی^{۱۲} (۱۹۸۶) با استفاده از نمونه‌ای از اولین عرضه‌های عمومی سهام در سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۴، دریافت که موسسات حسابرسی دارای نام‌های تجاری بهتر، صاحبکاران کم ریسک تر را انتخاب و تسریع در حسابرسی را کاهش نموده‌اند. این یکی از معدود تحقیق‌های است که از مدل داتار و همکارانش حمایت می‌کند.

محمد نورال^{۱۳} (۲۰۱۵) در بنگلادش به بررسی ارتباط بین دوره تصدی گری حسابرس و تسریع در گزارشگری مالی میان ۶۸۴ شرکت در خلال سالهای ۲۰۱۳-۲۰۰۰ پرداخته است. وی به این نتیجه رسید که دوره تصدی گری حسابرس تأثیر قابل ملاحظه و معکوسی بر تسریع حسابرسی دارد. با این وجود وی معتقد است که ممکن است این نتیجه در سایر کشورها این چنین نباشد، چون بین بازار بنگلادش و سایر اقتصادها تفاوت قابل ملاحظه‌ای وجود دارد.

⁷ Balsam And Et al

⁸ Hou and chen

⁹ Ferdinand and Tisoye

¹⁰ Menon

¹¹ Williams

¹² Beatty

-Nural

ویشواناتان^{۱۴} (۲۰۱۴) طی تحقیقی بر روی ۳۴۵ شرکت طی سالهای ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۲ به این نتیجه رسید که دوره تصدی گری حسابرس عامل مهمی در تسریع حسابرسی واقعی نمی باشد. همچنین تفکیک وظایف در رده های بالای مدیریتی بر مدیریت سود واقعی اثرگذار نیست و استقلال هیئت مدیره اثر محدودکننده بر مدیریت سود حقیقی دارد.

آلالی^{۱۵} (۲۰۱۴)، رابطه بین تسریع حسابرسی و اقلام تعهدی غیر اختیاری را برای ۸۱۸۷ شرکت، بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ بررسی کرد. نتایج تحقیق نشان داد که بین اقلام تعهدی غیر اختیاری و تسریع حسابرسی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین تسریع حسابرسی با سودآوری شرکت رابطه منفی دارد. شرکت ها در وضعیت مالی ضعیف (زیان)، انتظار دارند تا حق الزحمه حسابرسی بیشتری پرداخت کنند، این امر منجر به افزایش ریسک این شرکت ها می شود و سودآوری کاهش می یابد.

دی آنجلو^{۱۶} (۲۰۱۴) در تحقیقی به بررسی استقلال حسابرس و تسریع حسابرسی پرداخت نتایج استدلال می کند که حسابرسان برای ایجاد سطح معینی از کیفیت حسابرسی متخصص می گردند. بنابراین اگر صاحبکار خواهان تغییر تسریع حسابرسی باشد باید حسابرسانش را تعویض نماید.

استایس^{۱۷} (۲۰۱۳) شواهدی را در باره عوامل ریسک صاحبکار (ساختار دارایی، وضعیت مالی، ارزش بازار و تغییر پذیری بازده) ارائه می کند، اما وی بیان می کند که ویژگی های توانایی کنترل حسابرسان (استقلال و تجربه حسابرس)، با دعوی حقوقی حسابرسان مرتبط نیست. به نظر می رسد که مطالعات مذکور بیانگر تمایل حسابرسان فاقد نام تجاری برای پذیرش صاحبکاران پر ریسک است. بنابراین از عرضه سطوح بایسته توانایی نظارت حسابرس عاجز است.

لاری دشت و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی به بررسی ارتباط میان ویژگی های کمیته حسابرسی با ارائه به موقع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند. مطابق با تئوری علامت دهی، ارائه به موقع صورت های مالی از سوی شرکت ها، دارای محتوای اطلاعاتی بوده و بر ارزش بنگاه اثرگذار است، در نتیجه، بررسی عوامل تعیین کننده تأخیر در گزارش حسابرسی حائز اهمیت است. تشکیل کمیته حسابرسی و افشاء مشخصات آن از سال ۱۳۹۱ طبق دستورالعمل سازمان بورس الزامی شد؛ بنابراین، در این پژوهش از اطلاعات ۲۰۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که مشخصات کمیته حسابرسی خود را افشاء کرده اند؛ استفاده شده تا رابطه میان ویژگی های کمیته حسابرسی و تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی آزمون گردد. روش پژوهش، شبه تجربی و از نوع توصیفی، همبستگی می باشد. برای آزمون فرضیه های پژوهش از مدل رگرسیونی چندمتغیره بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که اندازه و سابقه تشکیل کمیته حسابرسی و وجود اعضای دارای تخصص مالی در کمیته های حسابرسی با کاهش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی همراه است، ولیکن استقلال کمیته حسابرسی و تجربه اعضای کمیته حسابرسی موجب افزایش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی می گردد.

حاجیها و فتحی (۱۳۹۷) در تحقیقی به بررسی رابطه بین تغییر در اظهار نظر حسابرسی با تأخیر در گزارشگری مالی پرداخته اند. روش پژوهش از نوع همبستگی بوده و از روش های رگرسیون برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شده است. جامعه آماری شامل ۱۶۵ شرکت از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

¹⁴ Visvanathan

¹⁵ Alalye

¹⁶ Deangelo

¹⁷ Stice

تهران طی دوره زمانی سالهای ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ است. نتایج حاصل از آزمون های آماری انجام شده بر روی فرضیه های پژوهش نشان می دهد که در اظهار نظر حسابرسی با تأخیر در گزارشگری مالی رابطه معنی داری دارد و در حالی که متغیرهای کنترلی پژوهش شامل هزینه دعاوی حقوقی، تغییر حسابرس، تجدیدنظر یا تدوین استانداردهای حسابرسی، تصدی همزمان ریاست هیئت مدیره توسط مدیرعامل و اهرم مالی با تأخیر در گزارشگری مالی رابطه معنی داری ندارند.

موسوی شیری (۱۳۹۶) در تحقیقی تحت عنوان، بررسی تاثیر تسریع در گزارشگری حسابرسی بر کیفیت مالی در ایران، به این نتیجه دست یافت که اعتبار دهندگان، سهامداران و سرمایه گذاران در تصمیمات مالی بر گزارشهای حسابرسی اتکا می کنند و این گزارشات بر کیفیت صورت های مالی تاثیر دارد و رابطه معکوسی بین تسریع در گزارشگری حسابرسی و کیفیت مالی وجود دارد.

آقایی (۱۳۹۶) در تحقیق با عنوان، عوامل موثر بر تسریع حسابرسی شرکت: از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان خدمات حسابرسی، عوامل موثر بر تسریع حسابرسی را اولویت بندی کرد. براساس این تحقیق مهمترین عوامل در تسریع حسابرسی، عدم استقلال حسابرس، رعایت بندها در استانداردهای حسابرسی و زیانده بودن شرکت می باشد.

لنگری (۱۳۹۴) در تحقیقی تحت عنوان، عوامل مؤثر بر تسریع حسابرسی در ایران و شناسایی موانع و مشکلات موجود، کلیه فرضیه های تحقیق را مورد تأیید قرار داد و با توجه به محیط حسابرسی ایران ده عامل به عنوان عوامل کنترل کیفیت شناسایی کرد. (عوامل سرپرستی، آموزش حرفه ای، تقسیم کار، صلاحیت حرفه ای، نظارت، استقلال، ارزیابی کارکنان، بی طرفی، شرح وظایف و ترفیعات).

اهداف تحقیق

۱. بررسی تاثیر وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
۲. بررسی تاثیر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

- ۱-۲. بررسی تاثیر اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
- ۲-۲. بررسی تاثیر تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی بر تسریع حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

- ۲-۳. بررسی تاثیر استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سوالات تحقیق

۱. آیا وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارند؟
۲. آیا ویژگیهای کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارند؟
- ۱-۲. آیا اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد؟

۲-۲- آیا تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد؟

۲-۳- آیا استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد؟

فرضیه‌ها

فرضیه اصلی اول: وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

فرضیه اصلی دوم: وجود کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

فرضیه فرعی اول: اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

فرضیه فرعی دوم: تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

فرضیه فرعی سوم: استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

قلمروی تحقیق

موضوع این تحقیق، بررسی تأثیر وجود حسابرس داخلی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. قلمرو زمانی این تحقیق دوره‌ی زمانی پنج ساله مربوط به سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ می‌باشد.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع تحقیق همبستگی و از حیث هدف از نوع کاربردی و از بعد زمان، گذشته‌نگر و از لحاظ توجه به نتایج، نتیجه‌گرا می‌باشد. از لحاظ نحوه و دقت بررسی، این تحقیق از نوع سری زمانی می‌باشد یعنی نمونه آماری تنها در یک مقطع زمانی مشخص از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶، جهت جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

جدول (۱): تعیین حجم نمونه آماری

ردیف	شرایط	تعداد حذف از نمونه	باقیمانده
۱	برای انتخاب نمونه همگن، شرکت‌ها باید قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس تهران پذیرفته شده باشند و از ابتدای سال ۱۳۹۲ سهام آنها در بورس مورد معامله قرار گرفته باشد.	۱۷۷	۴۳۵

۳۰۳	۱۳۲	به منظور انتخاب شرکت‌های فعال، معاملات این شرکت‌ها در طول سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۶ در بورس بیش از چهار ماه دچار وقفه نشده باشد که تعداد ۱۲۸ شرکت از نمونه آماری حذف شدند.	۲
۲۱۶	۸۷	به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی شرکت‌ها منتهی به اسفند باشد.	۳
۱۳۹	۷۷	بین سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۶ تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی نداشته باشند.	۴
۱۱۲	۳۵	جزو صنایع سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، بانک و لیزینگ نباشد.	۵

با اعمال شرایط فوق، تعداد ۱۱۲ شرکت به عنوان نمونه مورد مطالعه در این تحقیق، انتخاب شدند.

مدل تحقیق و روش اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق مدل مفهومی

نمودار ۱: مدل مفهومی تحقیق (Christ and et al, 2015)

مدل آماری

مدل رگرسیونی آزمون فرضیات نیز بصورت زیر می باشد:

$$EA_{i,t} = \alpha_0 + \beta_1 INA_{i,t} + \beta_2 sizecommite_{i,t} + \beta_3 independen tcommite_{i,t} + \beta_4 \exp ertcommite_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 OCF_{i,t} + \beta_7 ACC_{i,t} + \beta_8 FL_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

$EA_{i,t}$ = تسریع حسابرسی، $INA_{i,t}$ = وجود حسابرس داخلی، $Sizecommite_{i,t}$ = اندازه کمیته حسابرسی، $independen tcommite_{i,t}$ = درصد استقلال کمیته حسابرسی، $\exp ertcommite_{i,t}$ = تخصص مالی کمیته حسابرسی، $SIZE$ = اندازه شرکت، OCF = جریان نقدی عملیاتی، ACC = نسبت اقلام تعهدی، FL = اهرم مالی، در این تحقیق وجود حسابرسی داخلی و ویژگیهای کمیته حسابرسی (تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی) به عنوان متغیرهای مستقل و تسریع گزارش حسابرسی به عنوان متغیر وابسته می باشد. متغیرهای اندازه شرکت، اهرم مالی، نسبت اقلام تعهدی و نسبت جریان نقدی عملیاتی می باشد.

متغیرهای مستقل

وجود حسابرس داخلی: در این تحقیق براساس تحقیق کریست و همکاران^{۱۸} (۲۰۱۵) معیار سنجش کیفیت حسابرسی داخلی؛ وجود حسابرس مستقل داخلی در شرکت می باشد. شرکتهایی که حسابرس داخلی دارند کیفیت حسابرسی داخلی آنان بالاتر می باشد. نحوه محاسبه کیفیت حسابرسی داخلی بدینگونه می باشد که در شرکتهایی که دارای حسابرس داخلی باشند به آن عدد یک و شرکتهایی که دارای حسابرس داخلی نباشند، عدد صفر داده می شود. اندازه کمیته حسابرسی: تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی معیاری جهت اندازه گیری اندازه کمیته حسابرسی می باشد که از صورتهای مالی استخراج می شود. تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی: درصد اعضای کمیته حسابداری که دارای مدارک معتبر دانشگاهی رشته های مالی و حسابداری و رشته های مرتبط دارند به کل اعضا می باشد. استقلال کمیته حسابرسی: درصد استقلال کمیته حسابرسی از طریق تقسیم تعداد اعضای غیرموظف کمیته حسابرسی بر کل اعضا کمیته حسابرسی محاسبه می شود.

متغیر وابسته

تسریع گزارش حسابرسی: شاخص تسریع گزارش حسابرسی عبارت است از تفاوت بین پایان سال مالی و تاریخ حسابرسی صورتهای مالی پایان دوره به روز.

متغیرهای کنترلی

اهرم مالی: در این تحقیق، برای اندازه گیری اهرم مالی شرکت از تقسیم ارزش دفتری بدهیهای بلندمدت بر کل داراییها استفاده می شود (رسایان و حسینی، ۱۳۸۷).

$$FL = BV / TOTL \text{ ASSETS}$$

$$BV = \text{ارزش دفتری بدهیهای بلند مدت}$$

اندازه شرکت: اندازه شرکت از طرق مختلفی مانند داراییها محاسبه می شود که در این تحقیق از طریق داراییها محاسبه شده است. یعنی لگاریتم نپری کل داراییها به عنوان معیار سنجش اندازه شرکت می باشد (مجتهدزاده و آقای، ۱۳۸۹).

$$\text{کل داراییها} = \log = \text{اندازه شرکت}$$

نسبت ارقام تعهدی: کل ارقام تعهدی ($TA_{i,t}$) از تفاوت میان سود قبل از ارقام غیرمترقبه ($EARN_{i,t}$) و جریانهای نقد حاصل از فعالیتهای عملیاتی ($CFO_{i,t}$) بدست می آید. کل ارقام تعهدی تقسیم بر کل داراییها نشانگر نسبت ارقام تعهدی می باشد (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۹).

جریانان نقدی عملیاتی: برای محاسبه جریان نقدی عملیاتی از فرمول زیر استفاده می شود:

$$CFO = NI + NCC + \Delta WC$$

که در آن: NI سود خالص و NCC هزینه های غیرنقدی که می بایست به سود خالص اضافه شود، زیرا این نوع هزینه ها موجب کاهش سود خالص شده اما از بابت آن وجهی خارج نشده است مانند استهلاک (پالم روس^{۱۹}، ۲۰۱۲).

¹⁸ Christ
¹⁹ palmrose

روش و ابزار گردآوری داده‌ها

مرحله‌ی گردآوری اطلاعات آغاز فرآیندی است که طی آن محقق یافته‌های میدانی و کتابخانه‌ای را گردآوری می‌کند و به روش استقرایی به فشرده‌سازی آن‌ها از طریق طبقه‌بندی و سپس تجزیه و تحلیل می‌پردازد و فرضیه‌های تدوین شده خود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و در نهایت حکم صادر می‌کند و پاسخ مسأله تحقیق را به اتکای آن‌ها می‌یابد. روش‌های گردآوری اطلاعات را به طور کلی به دو طبقه می‌توان تقسیم کرد: روش‌های کتابخانه‌ای و روش‌های میدانی (آذر و مومنی، ۱۳۸۳). مبانی نظری و تئوریک این تحقیق، به صورت کتابخانه‌ای و با استفاده از کتب و مقالات فارسی و لاتین جمع‌آوری شده است. داده‌های تحقیق و اطلاعات مالی موردنیاز، از منابع مختلفی از جمله نرم افزار ره‌آورد نوین، سی‌دی‌های منتشر شده توسط سازمان بورس اوراق بهادار جهت دستیابی به صورت‌های مالی و یادداشت‌های توضیحی همراه، سایت بورس^{۲۰}، سایت تحقیق‌گاه اطلاعات و مدارک علمی ایران^{۲۱}، سایت مدیریت تحقیق و توسعه و مطالعات اسلامی^{۲۲} و... استخراج شده که پس از انتقال و پردازش در صفحه گسترده EXCEL، بوسیله نرم‌افزار EVIWES11 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

جدول (۲): آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشیدگی
تسریع گزارش حسابرسی	۵۶۰	۷۹	۱/۱۶۷۲	۲۲	۱۳۷	۳/۱۲۳	۴/۸۹۰
وجود حسابرس داخلی	۵۶۰	۰/۳۰۳۶	۰/۲۹۸۱	۰	۱	۰/۱۹۱	-۱/۹۷۰
اندازه شرکت	۵۶۰	۱۲/۱۲۱۸	۱/۰۵۳۶	۹/۵۱۰۷	۱۷/۲۹۶۵	-۰/۰۰۲	-۰/۲۱۱
استقلال کمیته حسابرسی	۵۶۰	۰/۲۷۶۸	۰/۱۱۷۵	۰	۳	۰/۴۷۶	۱/۲۱۹
تخصیص مالی کمیته حسابرسی	۵۶۰	۰/۶۲۶۵	۰/۲۲۹۷	۰/۳۸۷۴	۱	۰/۹۰۳	۱/۸۱۱
اندازه کمیته حسابرسی	۵۶۰	۵/۵۸۱۳	۰/۱۳۵۲	۴	۸	-۰/۰۰۳	-۰/۲۱۲
اهرم مالی	۵۶۰	۰/۵۹۲۴	۰/۱۳۰۴	۰/۳۳۱۶	۰/۶۴۸۲	۲/۳۳۷	۱۲/۱۷۲
نسبت اقالام تعهدی	۵۶۰	۰/۳۱۷۷	۰/۲۳۷۶	۰/۰۹۳۱	۰/۵۹۱۱	۲/۸۷۹	۱۱/۶۵۵
نسبت جریانات نقدی عملیاتی	۵۶۰	۰/۳۰۰۹	۰/۱۸۶۹	۰/۰۸۶۸	۰/۶۶۱۴	۴/۳۷۶	۳/۲۱۹

با توجه به جدول ۲، میانگین تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌های نمونه برابر با ۷۹ بوده و کمترین و بیشترین مقدار آن به ترتیب برابر با ۲۲ و ۱۳۷ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست. با توجه به جدول ۲ آماره توصیفی متغیرهای تحقیق؛ بالاترین میانگین مربوط به متغیر اندازه شرکت و کمترین میانگین مربوط متغیر استقلال کمیته حسابرسی می‌باشد. بالاترین انحراف معیار مربوط به متغیر تسریع گزارش حسابرسی و کمترین انحراف معیار مربوط به متغیر استقلال کمیته حسابرسی می‌باشد.

²⁰ WWW.irbourse.com

²¹ WWW.irandoc.ac.ir

²² WWW.rdis.ir

بررسی همبستگی میان متغیرهای تحقیق

در این بخش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون به بررسی ارتباط متغیرهای تحقیق و همبستگی موجود بین آن‌ها پرداخته می‌شود. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای تحقیق در نگاره ۴-۴ ارائه شده است. براساس نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون، متغیرهای وجود حسابرس داخلی، استقلال و تخصص مالی کمیته حسابرسی و اندازه شرکت تأثیر مستقیم و معناداری بر تسریع گزارش حسابرسی دارند. متغیرهای نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی تأثیر معکوس و معناداری بر تسریع گزارش حسابرسی دارند. همچنین اندازه کمیته حسابرسی و نسبت جریان نقدی عملیاتی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیری ندارند.

جدول (۳): آزمون همبستگی پیرسون

متغیر	تسریع گزارش حسابرس مستقل	وجود حسابرس داخلی	استقلال کمیته حسابرسی	تخصص مالی کمیته حسابرسی	اندازه کمیته حسابرسی	اندازه شرکت	اهرم مالی	نسبت اقلام تعهدی	نسبت جریان نقدی عملیاتی
تسریع گزارش حسابرسی	۱	۰/۱۷۶ Sig(004)	۰/۳۸۵ Sig(001)	۰/۱۹۳ Sig(000)	۰/۱۵۴ Sig(133)	۰/۴۸۹ Sig(021)	-۰/۳۳۶ Sig(000)	-۰/۱۸۸ Sig(002)	۰/۲۹۱ Sig(107)
وجود حسابرس داخلی		۱	۰/۲۳۸ Sig(563)	۰/۲۶۵ Sig(115)	۰/۱۸۹ Sig(243)	۰/۴۱۰ Sig(338)	-۰/۱۲ Sig(018)	۰/۳۳۲ Sig(199)	۰/۱۶۴ Sig(083)
استقلال کمیته حسابرسی			۱	۰/۱۰۴ Sig(079)	۰/۰۸۳ Sig(099)	۰/۵۸۳ Sig(225)	-۰/۴۲۸ Sig(153)	۰/۱۱۷ Sig(115)	۰/۰۰۳ Sig(034)
تخصص مالی کمیته حسابرسی				۱	۰/۱۴۳ Sig(103)	۰/۱۹۵ Sig(122)	-۰/۲۱۷ Sig(064)	۰/۲۲۳ Sig(093)	۰/۳۰۹ Sig(109)
اندازه کمیته حسابرسی					۱	۰/۱۳۲ Sig(095)	-۰/۲۵۴ Sig(064)	-۰/۲۶۵ Sig(108)	۰/۲۱۷ Sig(073)
اندازه شرکت						۱	-۰/۲۳۸ Sig(063)	-۰/۴۷۸ Sig(173)	۰/۳۱۹ Sig(216)
اهرم مالی							۱	۰/۵۱۱ Sig(229)	۰/۰۱۱ Sig(042)
نسبت اقلام تعهدی								۱	۰/۲۴۰ Sig(095)
نسبت جریان نقدی عملیاتی									۱

با توجه به نتایج حاصل از آزمون‌های چاو و هاسمن و هم‌چنین نتایج آزمون مفروضات آماری رگرسیون کلاسیک، مدل تحقیق با استفاده از روش داده‌های پانل و به‌صورت اثرات ثابت برآورد می‌شود. نتایج برآورد مدل در جدول ۴ ارائه شده است. مدل برآورد شده با استفاده از نرم‌افزار *Eviews 7* به صورت زیر خواهد بود:

$$EA_{i,t} = \alpha_0 + \beta_1 INA_{i,t} + \beta_2 sizcommite_{i,t} + \beta_3 independentcommite_{i,t} + \beta_4 exp ertcommite_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 OCF_{i,t} + \beta_7 ACC_{i,t} + \beta_8 FL_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

جدول (۴): نتایج آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از روش اثرات ثابت

متغیر	ضریب	آماره t	P-Value	تأثیر
جزء ثابت	۷/۶۷۸۴	۲/۶۰۹۰	۰/۰۰۹۳	-
وجود حسابرس داخلی	۲/۱۰۴۲	۲/۲۱۹۹	۰/۰۲۶۰	مستقیم
اندازه کمیته حسابرسی	۳/۳۸۰۱	۱/۳۰۸۴	۰/۰۶۷۲	عدم تأثیر
تخصیص مالی کمیته حسابرسی	۱/۴۳۶۱	۳/۱۸۶۳	۰/۰۰۴۱	مستقیم
استقلال کمیته حسابرسی	۰/۶۹۹۳	۳/۷۶۸۵	۰/۰۰۰۰	مستقیم
اهرم مالی	-۲/۴۴۹۳	-۳/۰۳۵۴	۰/۰۰۲۵	معکوس
اندازه شرکت	۰/۶۲۷۵	۲/۱۷۸۸	۰/۰۴۹۰	مستقیم
نسبت اقلام تعهدی	-۱/۶۲۶۶	-۳/۵۴۹۲	۰/۰۰۱۴	معکوس
نسبت جریان نقدی عملیاتی	۳/۵۱۸۴	۰/۸۲۵۴	۰/۳۳۲۱	عدم تأثیر
ضریب تعیین مدل ۰/۳۹۲۴				
آماره F ۰/۱۹۳۳ (P-Value) (۰/۰۰۹۸)				

در بررسی معنی‌دار بودن کل مدل با توجه به این که مقدار احتمال آماره F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد (۰/۰۰۹۸) با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن کل مدل تایید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۳۹/۲۴ درصد از نوسانات تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد.

نتیجه آزمون فرضیه اصلی اول

هدف از آزمون فرضیه اصلی اول تحقیق بررسی این موضوع می‌باشد که آیا وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد یا خیر؟ و فرضیه آماری آن به صورت زیر قابل بیان است:

H_0 : وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد.

این فرضیه با استفاده از مدل فوق بصورت داده‌های پانل برآورد گردید. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۴ از آنجایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر وجود حسابرس مستقل داخلی کوچک‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۲۶۰)، در نتیجه تأثیر معنی‌دار وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد. بنابراین فرضیه فرعی اول تحقیق پذیرفته شده و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت وجود حسابرس داخلی بر

تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معناداری دارد. مثبت بودن ضریب این متغیر (۲/۱۰۴۲) حاکی از وجود تأثیر مستقیم وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی می‌باشد؛ به طوری که با افزایش ۱ واحدی وجود حسابرس داخلی، تسریع گزارش حسابرسی نیز به میزان ۲/۱۰۴۲ واحد کاهش می‌یابد. بنابراین با توجه به تجزیه و تحلیل‌های صورت گرفته در ارتباط با تأیید فرضیه فرعی اول تحقیق می‌توان نتیجه گرفت که وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معنادار و مستقیمی دارد.

نتیجه آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۱)

هدف از آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۱) تحقیق بررسی این موضوع می‌باشد که اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد یا خیر؟ و فرضیه آماری آن به صورت زیر قابل بیان است:

H_0 : اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معناداری دارد.

این فرضیه با استفاده از مدل فوق بصورت داده‌های پانل برآورد گردید. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۴ از آنجایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۶۷۲)، در نتیجه تأثیر اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرس مستقل شرکت‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار نمی‌گیرد.

نتیجه آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۲)

هدف از آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۲) تحقیق بررسی این موضوع می‌باشد که آیا تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد یا خیر؟ و فرضیه آماری آن به صورت زیر قابل بیان است:

H_0 : تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد.

این فرضیه با استفاده از مدل فوق بصورت داده‌های پانل برآورد گردید. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۴ از آنجایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر تخصص مالی کمیته حسابرسی کوچک‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۰۴۱)، در نتیجه تأثیر معنی‌دار تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد. بنابراین فرضیه فرعی دوم تحقیق پذیرفته شده و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معناداری دارد. مثبت بودن ضریب این متغیر (۱/۵۳۶۱) حاکی از وجود تأثیر مستقیم تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی می‌باشد؛ به طوری که با افزایش ۱ واحدی تخصص مالی کمیته حسابرسی، تسریع گزارش حسابرسی نیز به میزان ۱/۵۳۶۱ واحد افزایش می‌یابد. بنابراین با توجه به تجزیه و تحلیل‌های صورت گرفته در ارتباط با تأیید فرضیه فرعی دوم تحقیق می‌توان نتیجه گرفت که تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معنادار و مستقیمی دارد.

نتیجه آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۳)

هدف از آزمون فرضیه اصلی دوم (فرعی ۲) تحقیق بررسی این موضوع می باشد که آیا استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها تأثیر معناداری دارد یا خیر؟ و فرضیه آماری آن به صورت زیر قابل بیان است:

H_0 : استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها تأثیر معناداری دارد.

این فرضیه با استفاده از مدل فوق بصورت داده‌های پانل برآورد گردید. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۴ از آن جایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی کوچکتر از $0/05$ می باشد ($0/0000$)، در نتیجه تأثیر معنی دار استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد. بنابراین فرضیه فرعی دوم تحقیق پذیرفته شده و با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معناداری دارد. مثبت بودن ضریب این متغیر ($0/6993$) حاکی از وجود تأثیر مستقیم استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی می باشد، به طوری که با افزایش ۱ واحدی استقلال کمیته حسابرسی، تسریع گزارش حسابرسی نیز به میزان $0/6993$ واحد افزایش می یابد. بنابراین با توجه به تجزیه و تحلیل های صورت گرفته در ارتباط با تأیید فرضیه فرعی سوم تحقیق می توان نتیجه گرفت که استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی تأثیر معنادار و مستقیمی دارد.

نتیجه آزمون مربوط به متغیرهای کنترلی

در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۴ از آن جایی احتمال آماره t برای ضرائب متغیرهای اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی شرکت کوچکتر از $0/05$ می باشد؛ در نتیجه اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد. مثبت بودن ضریب متغیر اندازه شرکت حاکی از تأثیر مستقیم و معنادار اندازه شرکت بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها می باشد، و منفی بودن ضریب متغیرهای اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی، حاکی از تأثیر معکوس اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکتها می باشد. همچنین نسبت جریانات نقدی عملیاتی بر تسریع گزارش حسابرسی هیچ تأثیری ندارد.

نتیجه گیری و پیشنهادات

جنین و پیوت^{۲۳} (۲۰۰۵)، حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۷) و نوروش و همکاران (۱۳۸۶) معتقدند کاهش تسریع حسابرسی می تواند یکی از راه های جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد (آقایی، ۱۳۹۶). زیرا اعتقاد بر این است، شرکت هایی که صورت های مالی حسابرسی شده ارائه کنند دارای محتوای اطلاعاتی و سود با کیفیت بیشتری هستند. از دیدگاه تجربی حسابرسان متخصص در صنعت و با تصدی بالا به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود نقش محدود کننده ای در اقلام تعهدی اختیاری دارند. یافته های مهم این تحقیق را می توان به شرح زیر بیان کرد. براساس نتایج فرضیه اصلی اول تحقیق وجود حسابرس مستقل داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ تأثیر مستقیم و معنی داری دارد و این نتیجه به این مهم اشاره دارد

²³ Janin and Piot

که وجود حسابرس داخلی در شرکت موجب ارائه گزارشگری مالی به موقع شرکت می گردد. حسابرسان داخلی، حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفات و اشتباهات با اهمیت موجود در صورت های مالی جلوگیری می کنند. حسابرسان داخلی به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه ای خود و اجتناب از دعوی قضایی علیه خود به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند. حسابرسی داخلی، جایگاهی والا در سیستم کنترل داخلی دارد و مدیریت واحدهای اقتصادی و عمومی را در انجام دادن مسئولیت ها و وظایف خود، از طریق تقویت کنترلها یاری می کند. گرچه حسابرسی داخلی به منظور کمک به مدیریت واحدهای اقتصادی و عمومی به وجود می آید؛ اما می تواند اطمینان های دیگری از جمله؛ اطمینان دادن به مراجع قانونی و سایر مقامات ذینفع نیز فراهم کند. استانداردهای حرفه ای حسابرسی از جمله استاندارد بخش ۶۱۰ با عنوان ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی، حسابرسان داخلی را تشویق می کنند با همکاری حسابرسان مستقل شرکت؛ علاوه بر صرفه جویی در هزینه در به موقع بودن گزارش حسابرسی تلاش کنند. حسابرسان داخلی با اعمال نظارتی که بر گزارشگری حسابرسی دارند، موجب کاهش تأخیر حسابرسی می گردد. نتایج این فرضیه با تحقیقات لیفشاتز و همکاران^{۲۴} (۲۰۱۲) و موسوی و شیرینی (۱۳۹۳) مطابقت دارد زیرا در این تحقیقات وجود حسابرس داخلی تأثیر مستقیمی بر تسریع گزارش حسابرسی داشته است. همچنین نتایج این فرضیه با نتایج تحقیقات نورال^{۲۵} (۲۰۱۵) و چن و همکاران^{۲۶} (۲۰۱۴) همراستا نمی باشد. زیرا در این تحقیقات وجود حسابرس داخلی تأثیری بر تسریع گزارش حسابرسی نداشته است. براساس نتایج فرضیه اصلی دوم (فرعی ۱) تحقیق اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ تأثیر معنی داری ندارد و این نتیجه به این مهم اشاره دارد که تعداد کم و یا بیشتر اعضای کمیته حسابرسی تأثیری بر تسریع در حسابرسی گزارشات مالی ندارد و این کیفیت کاری و کارایی کمیته حسابرسی است که مهم و با اهمیت است. نتایج این فرضیه با تحقیقات نورال^{۲۷} (۲۰۱۵) و ویشوانانان^{۲۸} (۲۰۱۴) مطابقت دارد زیرا در این تحقیقات نیز استقلال حسابرسی تأثیری بر تسریع گزارش حسابرسی نداشته است. همچنین نتایج این فرضیه با نتایج تحقیقات نورال^{۲۹} (۲۰۱۵) و چن و همکاران^{۳۰} (۲۰۱۴) همراستا نمی باشد زیرا در این تحقیقات استقلال حسابرسی تأثیر مستقیمی بر تسریع گزارش حسابرسی داشته است. براساس نتایج فرضیه اصلی دوم (فرعی ۲) تحقیق تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ تأثیر مستقیم و معنی داری دارد و این نتیجه به این مهم اشاره دارد که بالا بودن تخصص کمیته حسابرسی موجب ارائه گزارشگری مالی به موقع شرکت می گردد. کیفیت حسابرسی نیازمند نظارت و دقت بالای کمیته حسابرسی در گزارشگری مالی دارد و گزارشگری که با کیفیت بالایی ارائه می شود اغلب نتیجه نظارتهای بیشتر کمیته حسابرسی می باشد. بنابراین تخصص مالی بالاتر موجب مهارت بیشتر و نظارت بهتر بر گزارشگری مالی و در نتیجه تسریع در حسابرسی شرکت می گردد. براساس نتایج فرضیه اصلی دوم (فرعی ۳) تحقیق استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ تأثیر مستقیم و معنی داری دارد و این نتیجه به این مهم اشاره دارد که هرچه درصد استقلال کمیته حسابرسی بالاتر باشد، این امر موجب ارائه گزارشگری مالی به موقع شرکت می گردد. اعتبار بخشی به

²⁴ Lifshotse and et al

²⁵ Nural

²⁶ Chen and et al

²⁷ Nural

²⁸ Vishvanathan

²⁹ Nural

³⁰ Chen and et al

اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی نیاز به حسابرسی را مطرح می‌کند. بدیهی است که کیفیت حسابرسی تابعی از میزان و حدود و ماهیت رسیدگی‌ها است. بنابراین انتظار می‌رود کمیته حسابرسی سبب شود تا حدود و دامنه حسابرسی افزایش یابد. شواهد تجربی وجود دارد که نشان می‌دهد که میزان استقلال کمیته حسابرسی می‌تواند باعث کاهش تقلب‌های مدیریتی شده و کیفیت حسابرسی را تحت تاثیر قرار دهد. نتایج این فرضیه با تحقیقات لیفشاتز و همکاران^{۳۱} (۲۰۱۲) و موسوی و شیرینی (۱۳۹۳) مطابقت دارد زیرا در این تحقیقات استقلال کمیته حسابرسی تأثیر مستقیمی بر تسریع گزارش حسابرسی داشته است. همچنین نتایج این فرضیه با نتایج تحقیقات نورال^{۳۲} (۲۰۱۵) و چن و همکاران^{۳۳} (۲۰۱۴) همراستا نمی‌باشد زیرا در این تحقیقات استقلال کمیته حسابرسی تأثیری بر تسریع گزارش حسابرسی نداشته است. نتایج مربوط به متغیرهای کنترلی نشان داد: اهرم مالی تأثیر معکوس بر تسریع گزارش حسابرسی دارد زیرا شرکت‌هایی که اهرم مالی بالایی دارند با ریسک ورشکستگی روبرو هستند و عموماً سودآوری پائینی خواهند داشت و به همین دلیل جهت از دست ندادن اعتماد سهامداران، دیرتر اقدام به ارائه گزارش صورتهای مالی می‌کنند. نسبت اقلام تعهدی تأثیر معکوسی بر تسریع گزارش حسابرسی دارد زیرا شرکت‌هایی که اقلام تعهدی بالایی دارند با مدیریت سود و دستکاری در گزارشهای مالی توسط مدیران روبرو می‌شوند و شاید این امر موجب تأخیر در گزارشگری مالی می‌شود. اندازه شرکت تأثیر مستقیمی بر تسریع گزارش حسابرسی دارد زیرا شرکت‌هایی که اندازه بزرگتری دارند؛ تعداد بیشتری سهامدار دارند و نظارت بیشتری بر روی این شرکت‌هاست. بنابراین مدیران این شرکت‌ها سعی در ارائه به موقع گزارشگری مالی شرکت دارند. این تحقیق با توجه به شواهد حاصل از مطالعه و نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها، پیشنهادهایی برای سازمان بورس اوراق بهادار تهران، سهامداران و مدیران شرکت‌ها به شرح زیر دارد: براساس نتایج فرضیه اول مبنی بر تأثیر مستقیم و معنادار وجود حسابرس داخلی بر تسریع گزارش حسابرسی، توصیه می‌شود تمامی شرکت‌ها حسابرس داخلی در شرکت داشته باشند و به سازمان بورس اوراق بهادار تهران توصیه می‌شود شرکت‌ها را ملزم به قرار دادن حسابرس داخلی در شرکت کند زیرا این امر موجب کاهش تأخیر در گزارشگری مالی و کارایی بازار سرمایه و اطلاعات می‌گردد. زمانی که اطلاعات به موقع منتشر شود می‌تواند دقت تصمیم‌گیری فعالان بازار سرمایه را افزایش دهد. براساس نتایج فرضیه دوم مبنی بر عدم تأثیر اندازه کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی، توصیه می‌شود سازمان بورس با ارتقای کارایی و اثربخشی اعضای کمیته حسابرسی (مانند بکارگیری افراد متخصص و با تحصیلات و تجربه بالا)، نظارتهای کمیته حسابرسی را دقیق‌تر کنند و افزایش یا کاهش تعداد نفقات عضو کمیته حسابرسی نمی‌تواند به تسریع در حسابرسی شرکت‌ها منجر شود. براساس نتایج فرضیه دوم مبنی بر تأثیر مستقیم و معنادار تخصص مالی کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی، توصیه می‌شود افراد متخصص به بازار سرمایه در کمیته حسابرسی به کار گرفته شوند و به سازمان بورس اوراق بهادار تهران توصیه می‌شود با اندیشیدن تمهیدات لازم سعی کنند گزارش حسابرسی تعدیل نشده دریافت کرده و به این وسیله مدت زمان تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی را کاهش دهند. همچنین، با توجه به اینکه تأخیر حسابرسی زمانی اتفاق می‌افتد که شرکت‌های مورد رسیدگی خطر ذاتی و خطر کنترل آنها (مانند مدیریت سود و یا زیان ده بودن شرکت) در سطح بالایی باشد، به مدیران پیشنهاد می‌شود با دریافت راهنمایی از کمیته حسابرسی به کاهش خطرهای ذاتی و کنترل خود بپردازند تا مدت زمان تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی کاهش یابد. براساس نتایج فرضیه دوم مبنی بر تأثیر مستقیم و معنادار استقلال کمیته حسابرسی بر تسریع گزارش حسابرسی، توصیه می‌شود با افزایش تعداد اعضای غیرموظف کمیته

³¹ Lifshotse and et al

³² Nural

³³ Chen and et al

حسابرسی؛ موجب تسریع در گزارش حسابرسی شرکت شوند. با توجه به تأثیر معکوس نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی بر تسریع گزارش حسابرس مستقل؛ توصیه می شود سازمان بورس و کمیته حسابرسی، به گزارشهای صورتهای مالی شرکتی که اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی بالایی دارند، نظارت بیشتری داشته باشند.

۱. بررسی تأثیر کیفیت کنترل داخلی بر تسریع گزارش حسابرس مستقل به تفکیک صنعت در بورس تهران
۲. بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر تسریع گزارش حسابرس مستقل به تفکیک صنعت در بورس تهران
۳. مطالعه تأثیر نوع مالکیت بر تسریع گزارش حسابرس مستقل

منابع

- ✓ احمدپور، احمد، کاشانی پور، محمد، شجاعی، محمدرضا، (۱۳۹۲)، بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و تأخیر حسابرسی بر هزینه تأمین مالی از طریق بدهی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۲، صص ۱۷-۳۲.
- ✓ استکی، احمد، (۱۳۹۳)، بررسی رابطه بین کیفیت افشای شرکت و هزینه بدهی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی.
- ✓ آقای، محمدعلی، (۱۳۹۶)، عوامل موثر بر تأخیر حسابرسی: از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان خدمات حسابرسی، تحقیقات حسابداری، شماره ۴، صص ۵۴-۷۷.
- ✓ پورحیدری، امید، افلاطونی، عباس، (۱۳۹۳)، بررسی انگیزه های هموارسازی سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۴، صص ۵۵-۷۰.
- ✓ ثقفی، علی، کردستانی، غلامرضا (۱۳۹۲)، بررسی و تبیین رابطه بین کیفیت سود و واکنش بازار به تغییرات سود نقدی، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۷، صص ۴۵-۶۸.
- ✓ ثقفی، علی، هاشمی، سید عباس، (۱۳۹۲)، بررسی تحلیلی رابطه بین جریان های نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی، ارائه مدل برای پیش بینی جریان های نقدی عملیاتی، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۸، صص ۲۹-۵۲.
- ✓ حساس یگانه، یحیی. شعری، صابر، خسرونژاد، حسین، (۱۳۸۹)، رابطه ساز و کارهای حاکمیت شرکتی، نسبت بدهی ها و اندازه شرکت با تأخیر حسابرسی، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲۴، صص ۷۹-۹۹.
- ✓ خواجهی، شکراله، ناظمی، امین، (۱۳۹۲)، نقش ارقام تعهدی در تشریح و تحلیل کیفیت حسابرسی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۰، صص ۲۵-۴۰.
- ✓ رساییان، امیر، حسینی، وحید، (۱۳۸۷)، رابطه کیفیت اقلام تعهدی و هزینه سرمایه در ایران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، شماره ۵۳، صص ۶۷-۸۲.
- ✓ علوی طبری، سیدحسین، خلیفه سلطان، سیداحمد، شهیندیان، ندا، (۱۳۸۸)، تأخیر حسابرسی و پیش بینی سود، تحقیقات حسابداری، شماره ۳، صص ۲۲-۳۵.
- ✓ لنگری، داریوش، (۱۳۹۶)، بررسی و اندازه گیری میزان رعایت عوامل کنترل کیفیت در حسابرسی های مستقل در ایران و شناسایی موانع و مشکلات موجود، فصلنامه تحقیقات حسابداری، شماره ۵، صص ۹۰-۱۰۳.
- ✓ مجتهدزاده، ویدا، آقای، پروین، (۱۳۸۹)، عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی مستقل از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۸، صص ۵۳-۷۶.

- ✓ مدنی، امیر، (۱۳۹۳)، بررسی و کنترل کیفیت در حسابرسی در ایران، حسابداری مالی، شماره ۶، صص ۵۰-۷۲.
- ✓ موسوی شیرینی، غلامرضا، (۱۳۹۳)، بررسی تاثیر گزارشهای حسابرسی بر کیفیت مالی در ایران، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۲، صص ۶۱-۷۴.
- ✓ مهدوی، ساسان، کارجوی رافع، رضا، (۱۳۹۲)، بررسی تاثیر استانداردهای حسابداری بر کیفیت اظهار نظر حسابرسان مستقل، تحقیقات حسابداری، شماره ۵، صص ۳۸-۵۶.
- ✓ نوروش، ایرج، رضانی، مهدی، (۱۳۸۹)، کیفیت ارقام تعهدی و سود با تأکید بر نقش خطای برآورد ارقام تعهدی، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۳، صص ۱۳۵-۱۶۰.
- ✓ Abarbanell, J., Lehavy, R. (2014), "Biased forecasts or biased earnings: The role of earnings management in explaining apparent optimism and inefficiency in analysts' earnings forecasts", working paper, University of North Carolina
- ✓ Alalye, K (2014). "Audit Quality and Earnings Management for Taiwan IPO Firms", Managerial Accounting Journal, Vol. 20, pp. 86-104.
- ✓ Balsam, K.V., Pope, P.F., & Young, S. (2011), "Accrual management to meet earnings targets: UK evidence pre and post-Cadbury", The British Accounting Review, Vol. 32, pp. 415-445.
- ✓ Balsam, S., Bartov, E., & Marquardt, C. (2011), "Accruals management, investor sophistication, and equity valuation: Evidence from 10-Q filings", Journal of Accounting Research, Vol. 40, pp. 987-1012.
- ✓ Bell, P., Miller, G.A., & Yoon, S.S., & Kim, Y.S. (2001), "Is earnings management opportunistic or beneficial? An agency theory perspective", International Review of Financial Analysis, Vol. 17, pp. 622-634.
- ✓ Chen, F.A., Lung, S., & Srinidhi, B. (2014), "The effect of investment opportunity set and debt level on earnings-returns relationship and the pricing of discretionary accruals", Unpublished Working Paper.
- ✓ Cushing, A, Loebbecke, C. (2013), "Do stock prices fully reflect information in accruals and cash flow about future earnings?", The Accounting Review, Vol. 71, pp. 289-315.
- ✓ Datar, Marty., Andrew, J. Leone, & Michael, Willenborg. (1991), "An empirical analysis of auditor reporting and its association with abnormal accruals", Journal of Accounting and Economics, Vol. 37, pp. 139-165.
- ✓ De fond, R. (2014), "Income smooting: The role of management", The accounting review.
- ✓ Deangelo, L. (2014), "Auditor size and audit quality", Journal of Accounting and Economics, pp. 113-127.
- ✓ Deanjellow, A. (1981), "Accruals and future stock returns: Test of naïve investor Hypothesis", Journal of Accounting, Auditing & Finance, Vol. 4, No. 2.
- ✓ Deegan, C.(2012), "Financial accounting theory", The McGraw-Hill, south-western
- ✓ Ebrahim, A.M. (2013), "The Effectiveness of Corporate Governance, Institutional Ownership, and Audit Quality as Monitoring Devices of Earnings Management", PhD Dissertation, The state university of New Jersey.
- ✓ Ferdinand, E, P., Tisoye, G.A., . (2016), "Is earnings management opportunistic or beneficial? An agency theory perspective", International Review of Financial Analysis, Vol. 17, pp. 622-634.
- ✓ Francis, J., Wilson, F.(2014), "Free Cash Flow, Debt Monitoring and Audit Pricing: Further Evidence on the Role of Director Equity Ownership", Auditing: A Journal of Practice & Theory.

- ✓ Giulee, R., Palmon, L. (2011), "Positive Accounting Theory", Prentice Hall, New Jersey.
- ✓ Hogan, Q., Jeter L. (2012), "Corporate governance and earnings management in the Chinese listed companies: A tunneling perspective", *Journal of Corporate Finance*, Vol. 13, pp. 881–906.
- ✓ Karslow Christ, A.Nahie, k. Faloteh, B. (2015), "The Effectiveness of Corporate Governance and Audit Quality as Monitoring Devices of Earnings Management", PhD Dissertation, The state university of New Jersey.
- ✓ Krishnan, G. (2001), "Audit quality and the pricing of discretionary accrual", *Auditing*, Vol. 22, pp. 109–126.
- ✓ Lee, B., Mande, A. (2003), "Earnings Management and Audit Quality in Europe: from the Private Client Segment", *European Accounting Review*, Vol. 17, pp. 447-469.
- ✓ Lifshatze, E., Patel J., &Zeckhauser, R. (2012), "Earnings Management To Exceed Thresholds", *Journal of Business*, Vol. 72, pp. 1-33.
- ✓ Matrens, G. (1992), "corporate governance and real earnings management", *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, Vol. 12, pp. 9-22.
- ✓ Menon, W.N., Williams, P.J.(2015), "Earnings Management and Corporate Governance: The role of the Board and the Audit Committee", *Journal of Corporate Finance*, No 9.
- ✓ Nural, P. (2015), "Detecting earnings management", *The Accounting Review*, Vol. 23, pp. 193–225.
- ✓ palmrose, K. (1988), "Earning Management", *Accounting Horizons*, pp.91-102.
- ✓ Pibon, P., Dugan, D.(2012), "CEO duality and organizational performance: a longitudinal analysis", Vol. 12, pp.155-161.
- ✓ Sarbanes-Oxley. (2002), "Audit quality and Earnings Management: Evidence from Finlan", Working paper, Available at <http://ssrn.com>
- ✓ Simunic, J.Ch., Stein, H.L. (1987), "The relation between Earning In formativeness, Earnings Management and Corporate Governance in the Pre- and Post-SOX periods", Working paper, SSRN.
- ✓ Stice, B. (2013), "The effect of investment opportunity set and debt level on earnings–returns relationship and the pricing of discretionary accruals", Unpublished Working Paper.
- ✓ Subramanyam, K. R. (1996), "The pricing of discretionary accruals", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 22, pp. 249–281.
- ✓ Velury, U., Jenkins, D. (2014), "Institutional ownership and the quality of earnings", *Journal of Business Research*, Vol. 59, pp. 1043- 1051.
- ✓ Visvanathan, A. (2014), "Accruals and future stock returns: Test of naïve investor Hypothesis", *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol. 15, No. 2.
- ✓ Yoon, S.S., Miller, G.A. (2002), "Cash From Operations and Earnings Management In Korea", *the International Journal of Accounting*, Vol. 37, pp. 395-412.
- ✓ Yue Liu, L.E., Yun Peng, (2006), "Institutional Ownership Composition and Accruals Quality", pp. 1-39.